

Fagskolane i Hordaland
Strandgaten 196
5817 BERGEN

Saksbehandler: Thi Ha Ngo

Vår ref: 16/00447-11

Vår dato: 07.07.2016

Deres ref:

Deres dato:

Oversendelse av utkast til rapport - Psykisk helsearbeid og rusarbeid ved Fagskolane i Hordaland, Hordaland helsefagskole

Vi viser til søknad om godkjenning av fagskoleutdanningen *psykisk helsearbeid og rusarbeid*.

De sakkyndiges anbefalinger og tilsvaarsrunden

NOKUTs utkast til tilsynsrapport er lagt ved. De sakkyndige mener at utdanningen ikke oppfyller kravene til godkjenning. Før NOKUT fatter vedtak i saken, har dere anledning til å gi et tilsvare der dere uttaler dere om rapportutkastet. I tilsvaret kan dere kommentere feil, mangler eller misforståelser i de sakkyndiges vurdering. Vi kan også godta mindre justeringer i forhold til den opprinnelige søknaden. Dette kan være aktuelt dersom det bare er små endringer som skal til for at tilbudet blir i tråd med «må-punktene» i rapporten. Hvis dere gjør endringer, må dere dokumentere skriftlig at justeringene er gjennomført. Dersom dere endrer planen for utdanningen, skal dere legge den oppdaterte planen ved tilsvaret. Vi godtar ikke endringer vi oppfatter som omfattende.

Format på tilsvaret

Tilsvaret skal være skrevet med 11-punkts skrift med 1,15 i linjeavstand, og skal ikke overstige tre A4-sider. Eventuelle vedlegg kommer i tillegg. Vi gjør oppmerksom på at vi vil sette inn tilsvaret som et eget kapittel i tilsynsrapporten. Vi vil publisere rapporten og vedtaket på NOKUTs nettsider.

Frist for å sende inn tilsvaret

Dere sender tilsvaret med e-post til fagskole@nokut.no, med kopi til postmottak@nokut.no. Dere må merke e-posten med saksnummer [16/00447]. Vi anbefaler dere å sende tilsvaret til NOKUT så snart som mulig, slik at NOKUT kan fatte et snarlig vedtak i saken. Dere må sende tilsvaret til NOKUT **senest 25. august 2016**. NOKUT vil avslå søknaden dersom vi ikke mottar tilsvaret innen fristen.

Dere kan rette eventuelle spørsmål til saksbehandler på e-post KarlJohan.Skeidsvoll@nokut.no.

Med hilsen

Bjørn Ragnar Stensby
seksjonssjef

Karl Johan Skeidsvoll
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert.

Kopi til: Fagskolane i Hordaland v/Mette Holmefjord Olsen

Vedlegg: 16-00447_Fagskolane_i_Hordaland_Psykisk_helsearbeid_og_rusarbeid_klar_for_tilsvar.docx

Utkast til tilsynsrapport

Utdanningens navn:	Psykisk helsearbeid og rusarbeid
Tilbyder:	Fagskolane i Hordaland
Fagskole:	Hordaland helsefagskole
Studiested:	Bergen, Fitjar, Fusa, Knarvik, Kvinnherad, Odda Stend, Stord og Voss
Fagskolepoeng:	60
Stedbasert / nettbasert / nettbasert med samling:	Stedbasert
Antall studenter:	Forholdstall 1:12
Sakkyndige:	Hilde-Margit Løseth, Beathe Sørebo
Saksnummer:	16/00447
Dato:	7. juli 2016

Innholdsfortegnelse

1	Informasjon om søkeren	3
1.1	Informasjon om tilbyder og utdanningen	3
2	Innledende vurdering	3
2.1	Oppsummering	4
2.2	Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	4
2.3	Konklusjon etter innledende vurdering	6
3	Sakkyndig vurdering av utdanningen	6
3.1	Oppsummering	6
3.2	Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	6
3.3	Læringsutbytte (§ 3-2).....	10
3.4	Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3).....	12
3.5	Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4).....	16
3.6	Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5).....	18
3.7	Eksamen og sensur (§ 3-6)	20
3.8	Infrastruktur (§ 3-7).....	21
3.9	Konklusjon etter sakkyndig vurdering	22
4	Tilsvarsrunde.....	23
5	Vedtak	23
6	Dokumentasjon	23

1 Informasjon om søkeren

1.1 Informasjon om tilbyder og utdanningen

Fagskolane i Hordaland, Hordaland helsefagskole, søkte NOKUT 1. mars 2016 om godkjenning av *Psykisk helsearbeid og rusarbeid* som fagskoleutdanning. Utdanningen er på 60 fagskolepoeng som gis på deltid over 2 år. Den omsøkte undervisningsformen er stedbasert, og den stedbaserte undervisningen vil finne sted på følgende studiesteder: Bergen, Fitjar, Fusa, Knarvik, Kvinnherad, Odda, Stend, Stord og Voss.

Hordaland helsefagskole har allerede 7 godkjente fagskoleutdanninger.

- Rehabilitering
- Kreftomsorg og lindrende pleie for hjelpepleiere, omsorgsarbeidere og helsefagarbeidere
- Rus og avhengighetsproblematikk
- Helse, aldring og aktiv omsorg
- Psykisk helsearbeid
- Livstils- og kroniske sykdommer
- Spesialrenhold og sterilforsyning i helsetenesta

NOKUT har gjennomgått søkers hjemmesider, www.hordaland.no/fagskole. Tilbyder gir ikke informasjon om utdanningen som de har søkt godkjenning for på hjemmesidene. Hjemmesidene inneholder ikke informasjon som kan føre til misforståelse om bruk av fagskolebegrepet.

2 Innledende vurdering

Teksten i dette kapittelet er NOKUTs administrative vurdering av de grunnleggende forutsetningene som må være oppfylt for kunne tilby fagskoleutdanning. Noen av kravene vurderes både av NOKUTs administrasjon, og den sakkyndige komiteen. Der det forekommer «vi» i kapittel 2, er det et uttrykk for NOKUTs administrasjon. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

Fra og med søknadsrunden med frist 15. februar 2014, vurderer vi om utdanninger oppfyller kravene i forskrift om tilsyn med kvaliteten i fagskoleutdanning (fagskoletilsynsforskriften). Vi vurderer også tilbyders kvalitetssikringssystem, styringsordning og reglement i lys av den nye forskriften, selv der tilbyder har fått dette godkjent før forskriften trådte i kraft.

Vi gjør oppmerksom på at vurderingen av tidligere godkjente kvalitetssikringssystem, styringsordninger og reglement vil være begrenset. NOKUT kan derfor senere påpeke feil og mangler dersom vi ved et fremtidig gjennomsyn avdekker det, selv om vi i denne søknadsrunden skulle finne at kvalitetssikringssystem, styringsordninger og/eller reglement tilfredsstillt kravene.

2.1 Oppsummering

I søknadens «vedlegg 03 vedl. FIH styrevedtekter 10.03 (3)» lå ikke styrevedtektene, men tilbyders vitnemål. NOKUT har derfor tatt utgangspunkt i styrevedtektene i vedlegg «styrevedtekter revidert_10_03_2015» tilsendt i forbindelse med en annen søknad fra tilbyder (Lokal gastronomi NOKUTs sak 16/00386) i vurderingen av de grunnleggende forutsetningene.

De grunnleggende forutsetningene for å tilby fagskoleutdanning er oppfylt. Tilbyder har lagt ved revidert kvalitetssikringssystem og reglement fra januar 2015. De reviderte styrevedtekter er tilfredsstillende oppfylt. Tilbyder bør være konsekvent ved bruk av organisasjonskart i andre omsøkte utdanninger (ref. lokal gastronomi NOKUTs sak 16/00386), og legge til riktig vedlegg for styrevedtekter i fremtiden.

2.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

2.2.1 Krav i fagskoleloven med forskrifter

- (1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:
- a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.
 - b) System for kvalitetssikring
 - c) Organisasjon og ledelse. Det er tilbyders styre som er ansvarlig for utdanningen.
 - d) Studentenes læringsmiljø og rettigheter.
 - e) Vitnemål.
 - f) Reglement. Reglementet skal fastsette studentenes rettigheter og plikter, og være utformet slik at det sikrer lik og upartisk behandling.
 - g) Klageinstans. Styret selv fastsetter regler for klagebehandling. Minst én student skal være medlem i klageinstansen.

Vurdering

Grunnlag for opptak er beskrevet i reglementet og i søknaden, og er i henhold til gjeldende lov- og regelverk. I søknaden står det at den enkelte fagskole har informasjon på hjemmesidene om hva som er relevant yrkesutdanning/praksis som gir grunnlag for opptak.

Opptakskrav til helse- og omsorgsfag er:

- a) fullført og greidd vidaregåande opplæring med fagbrev/sveinebrev/vitnemål frå relevant yrkesutdanning frå vidaregåande skule,
- b) eller minst 5 års relevant praksis utan fagbrev, med realkompetansevurdering i læreplanmåla som tilsvarar Vg1 og Vg2 i yrkesfagleg utdanningsprogram
- c) søkjarar som kan dokumentere at dei skal gjennomføre fagprøve etter opptaksfristen, kan verte tildelt plass på vilkår om greidd prøve.

For denne utdanninga vert det kravd fullført vidaregåande opplæring frå studieretning for helse- og oppvekstfag (hjelpepleie, omsorgsarbeidar, helsefagarbeidar, barne- og ungdomsarbeidar el.). Det kan i særskilde høve gjerast opptak på grunnlag av realkompetanse, dvs minst 5 års relevant praksis innan pleie og omsorg, bu- og omsorgssenter, rehabilitering-/aktivitetssentre, barnehagar, skolar og skulefritidsordningar som gjev realkompetanse i læreplanmål tilsvarande vg1 og Vg2 i yrkesfagleg utdanningsprogram i helse- og oppvekstfag (tidl helse-sosialfag).

System for kvalitetssikring

Tilbyder fikk sitt system for kvalitetssikring godkjent av NOKUT 31. mai 2010 (sak 10/100). Tilbyder har i denne søknaden lagt ved revidert kvalitetssikringssystem fra januar 2015.

Kvalitetssikringssystemet inneholder et organisasjonskart som er litt forskjellig fra organisasjonskartet til en annen utdanning (lokal gastronomi) tilbyder også søker om godkjenning av denne våren. Tilbyder bør i fremtiden være konsekvent og bruke samme organisasjonskart i disse tilfellene.

Kravene til system for kvalitetssikring er tilfredsstillende oppfylt. System for kvalitetssikring godkjennes.

Organisasjon og ledelse

I søknadens «vedlegg 03 vedl. FIH styrevedtekter 10.03 (3)» lå ikke styrevedtektene, men tilbyders vitnemål. NOKUT har derfor tatt utgangspunkt i styrevedtektene i vedlegg «styrevedtekter revidert_10_03_2015» tilsendt i forbindelse med en annen søknad fra tilbyder (Lokal gastronomi NOKUTs sak 16/00386) i denne vurderingen.

Styrets sammensetning oppfyller lovens krav, og det fremgår tydelig hvordan representanter for studentene og ansatte velges, og hvilke rettigheter representantene har.

Styrets ansvar for fagskoleutdanningen fremgår klart av styrevedtektene, og dekker de forhold styret er pålagt å ta ansvar for etter fagskoleloven.

Studentenes læringsmiljø og rettigheter

Søknaden dokumenterer på en tilfredsstillende måte hvem som har ansvar for de oppgaver som er beskrevet i fagskoleloven § 4, og som påvirker studentenes rettigheter. Det kommer tydelig frem at styret har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø.

Vitnemål

Tilbyders mal for vitnemål inneholder all nødvendig informasjon. Vitnemålet tilfredsstiller kravene i fagskoleloven med forskrifter.

Reglement

Tilbyder har lagt ved revidert reglement datert 27.01 2015. Tilbyders reglement tilfredsstiller kravene i fagskoleloven og tilhørende forskrifter. De generelle opptakskrav er beskrevet og tilfredsstiller fagskoleloven og NOKUTs krav. Tilbyder har beskrevet eksamensreglement på en tilfredsstillende måte. De har også tilfredsstillende ordninger for innpassning og fritak.

Klageinstans

I fagskoletilsynsforskriften stilles det krav om at det skal være en studentrepresentant med personlig vara i klageinstansen. Hos tilbyder er styret klageinstans, men kan opprette særskilt klagenemd. I reglementets § 21 går det klart frem at styret har det overordnede ansvaret for klagebehandling. Klagenemda oppfyller kravene for sammensetning og studentrepresentasjon med personlig vara.

Konklusjon

Ja, kravene er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

2.3 Konklusjon etter innledende vurdering

Søknaden går videre til sakkyndig vurdering.

Tilbyder bør være konsekvent ved bruk av organisasjonskart i andre omsøkte utdanninger i fremtiden, og legge til riktig vedlegg for styrevedtekter.

3 Sakkyndig vurdering av utdanningen

Teksten i dette kapittelet er de sakkyndiges vurdering. Der det forekommer «vi», er det et uttrykk for de sakkyndige. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

3.1 Oppsummering

Utdanningen *psykisk helsearbeid og rusarbeid* tilbys ut fra en erkjennelse av at dagens helsepersonell står overfor nye og krevende utfordringer i møte med mennesker med samtidig psykisk lidelse og rusproblematikk. Utvikling av kompetanse på området er i tråd med helsemyndighetenes føringer.

Tilbyders beskrivelse av læringsutbytte, innhold og pensum viser i stor grad at tilbyder har etablert et faglig forsvarlig rammeverk for utdanningen.

Når vi likevel ikke finner å kunne anbefale godkjenning av utdanningen, er det fordi vi finner det nødvendig å presisere at kandidaten på fagskolenivå ut fra det Nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for fagskole ikke er kvalifisert til å sette i gang selvstendige behandlings- og oppfølgingstiltak, slik læringsutbyttebeskrivelsen slik den står nå, kan oppfattes til å bety.

I en utdanning av denne typen er praksis av stor betydning. Det er her kandidaten kan få integrert sine kunnskaper om målgruppen, utvikle relasjonell kompetanse og reflektere over egne holdninger i møte med pasienter/brukere. I praksis vil også kandidatens egnethet kunne bli vurdert.

Tilbyder har dokumentert tilstrekkelig kompetanse for undervisningspersonell og veiledere både for de teoretiske emnene og praksis.

Vurderingsformene er godt egnet for å tydeliggjøre den enkelte kandidats kompetanse.

3.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

3.2.1 Opptak

(1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav: a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.

Vurdering

Tilbyder viser i søknaden til tre opptaksmuligheter: a) fullført videregående opplæring, b) minst fem års relevant praksis uten fagbrev med realkompetansevurdering i studieplanmålene (læreplanmål) tilsvarende Vg1 og Vg2 i yrkesfaglig utdanningsprogram, c) søkere som kan dokumentere at de skal gjennomføre fagprøve etter opptaksprøven og greier det.

I kapittel 1.3 i studieplanen skriver tilbyder at opptakskrav til utdanningen er fullført videregående opplæring i helse- og oppvekstfag, og beskriver konkret detaljer om opptak i Fagskolene i Hordaland sitt studentreglement. Vi vurderer det formelle opptakskravet «fullført videregående opplæring i helse- og oppvekstfag» og realkompetansbeskrivelsen som tilfredsstillende.

I studentreglementet står følgende om realkompetansevurdering at «den enkelte fagskule har ansvar for å gjennomføre realkompetansevurderinga, i tråd med NOKUT-forskrifta § 5 og rettleiar frå VOX. Søkjaren sin kompetanse vert vurdert opp mot læreplanmål i vidaregåande opplæring innan relevante programområde».

I søknad og i reglementet er det også oppgitt nærmere bestemmelser om poengutregning og rangering ved opptak.

Bestemmelsen om at realkompetansevurderingen skjer på bakgrunn av læreplanmål i videregående opplæring innen det relevante programområdet, er tilfredsstillende.

NOKUT krever: «Tilbyder skal beskrive opptakskravet som står oppført både i selve søknaden, i studieplanen og i reglementet. Det vises til fagskoleloven §§ 1 og 4. Opptakskravene skal fremgå av studieplanen».

Vilkårene for opptak på grunnlag av realkompetanse er beskrevet i studieplan, søknad og studentreglement. I studentreglementet er vilkårene detaljert beskrevet slik at søker kan forstå om han/hun kan søke opptak. Vi anbefaler at disse detaljene også beskrives i studieplanen slik at det er samsvar mellom beskrivelsene i reglement, studieplan og søknad.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør beskrive opptakskravene vilkårene detaljert både i reglement, studieplan og søknad.

3.2.2 Samarbeid med yrkesfeltet

(2) Tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Vurdering

Tilbyder skriver at skolen får økt innsikt i praksisfeltet gjennom dialog og forpliktende samarbeid om praksisplasser. Vi ser at dette er en viktig inngang til samarbeid med yrkesfeltet.

Tilbyder nevner ekskursjoner og gjesteforelesere til og fra relevante institusjoner i fylket som vil gi utdanningen jevn og god kontakt med praksisfeltet. Tilbyder skriver også at bruk av eksterne sensorer vil gi nyttig korrigerende av opplæringen. I søknaden beskriver tilbyder generelt sitt nettverk i

kompetansemiljø og kjennskap til praksisplasser i opptaksområdet. I vedlegg 11 Samarbeid med yrkesfeltet konkretiseres ulike samarbeidspartnere både i Hordaland og Sogn og Fjordane samt kompetansehevende tiltak innen fagfelt. Dert er lagt ved formalisert samarbeidsavtale om praksis med Helse Bergen. Det er også lagt ved intensjonsavtaler med kommunene Kvinnherad, Fusa, Os Samnanger, Tysnes og Kvam.

Dersom samarbeidet som er beskrevet formaliseres i samarbeidsavtaler med de eksterne aktørene hvor de forplikter seg på å gi innspill om studiets kvalitet som sikrer at utdanningen og læringsutbyttet er relevant og oppdatert, vil vi se at dette er tilfredsstillende og oppfyller krav til samarbeid og deltakelse i yrkesfelt og faglige nettverk.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må inngå minst én formell samarbeidsavtale med aktører i yrkesfeltet som bidrar til å kvalitetssikre utdanningen.

3.2.3 Standarder, konvensjoner og avtaler

(3) Utdanninger som reguleres av nasjonale eller internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler skal tilfredsstille kravene i disse.

Beskrivelse

Kravet er ikke relevant for denne utdanningen

3.2.4 Praksisavtaler

(4) For utdanninger med praksis skal det foreligge avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.

Vurdering

Tilbyderens mal for praksisavtale inneholder informasjon om hvilke parter avtalen omfatter, organisering, veiledning, mål (læringsutbytte), kriterier for bestått praksisperiode, arbeidskrav og tidsfrister, skjema for midtvurdering og skjema for sluttvurdering. Krav til veileders kompetanse er også beskrevet i praksisavtalen. Her fremgår det at vedkommende må ha «minst treårig videregående opplæring og tilleggsutdanning på fagskulenivå (denne utdanninga) eller personell med høgskuleutdanning, gjerne med tillegg innan psykisk helsearbeid eller rusproblematikk». Tilbyder har konkretiserte krav til veileders kompetanse.

Informasjonen gjenfinnes i studieplanen.

Praksisavtalen slår fast at det er skolens ansvar å skaffe relevante praksisplasser.

Tilbyder har lagt ved oversikt over relevante praksisplasser og kontaktpersoner både på kommunalt- og spesialistnivå. Praksisavtale- og planer med Helse Bergen, intensjonsavtaler med Fusa kommune, Fusa videregående/fagskule er vedlagt. Herunder ligger ønske fra Samnanger Kommune om å fortsatt samarbeid med Fusa videregående når det gjelder intensjonsavtalen om praksis.

Storm (2012)¹ anbefaler i sin rapport om praksis i fagskoleutdanningen i tillegg at: «Ved fleksibel (nettbasert / samlingsbasert) utdanning bør det inngås avtaler for hver nye student, og nett-/ telefonmøter dersom besøk ikke er mulig». Tilbyder legger til grunn at det lages individuelle avtaler for den enkelte student i praksis.

Inne i selve praksisavtalen finnes et omfattende vurderingsskjema for midt- og sluttevaluering. Her konkretiseres i hvilken grad kandidaten har oppnådd læringsutbyttet i praksis ut fra kandidatens vurdering, praksiskontaktens vurdering og lærers vurdering.

Ved fare for ikke å bestå praksis skal det ved midtvurderingen beskrives konkret hva kandidaten må forbedre for å bestå praksis.

Vi mener at tilbyder har dokumentert at studenten blir tilfredsstillende ivaretatt for å kunne oppnå læringsutbyttet i praksis.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.2.5 Fagskolepoeng og arbeidsmengde

(5) Utdanningen skal ha et omfang av 30, 60, 90 eller 120 fagskolepoeng.

(6) Det totale antall arbeidstimer for studentene skal normalt være mellom 1500–1800 timer per år.

Vurdering

Utdanningen er på deltid over en periode på 66 uker og har et omfang på 60 fagskolepoeng fordelt på fem emner. Her inngår praksis med ti uker. Totalt antall arbeidstimer for kandidaten oppgis til å være 1800 timer, som er innenfor kravet på det totale antall arbeidstimer.

Studieplanen beskriver organisering og innhold i utdanningen på en oversiktlig måte. Antall fagskolepoeng fordelt på emnene er i egen tabell under overskriften «3. Organisering og omfang».

Emne 1 har 14 fagskolepoeng, emne 2 har 5, emne 3 har 8 og emne 4 har 6 fagskolepoeng.

Studieplanen synliggjør godt læringsutbyttet og arbeidskrav knyttet til de enkelte emnene.

Arbeidsmengde knyttet til litteratur:

Utdanningen er delt inn i 4 emner/33 fagskolepoeng (i tillegg kommer fordypningsoppgave og praksis) som det til sammen er knyttet 2413 sider pensum til. Arbeidsmengden knyttet til litteratur vurderes derfor til å være realistisk innenfor rammen.

Arbeidsmengde knyttet til arbeidsmåter:

Utdanningen anvender både lærerstyrte og egenstyrte lærings- og undervisningsformer i alle emnene.

Emne 1 (14fp) har 6 arbeidskrav (individuell oppgave, 4 utdrag fra refleksjonslogg og gruppeprosjekt med presentasjon, gruppeoppgave, 2 diskusjonsinnlegg i tillegg til deltakelse i veiledningsgruppe).

Dette skal inn i mappevurderingen. Emnet skal gjennomføres på 18 uker, 420 arbeidstimer.

¹ Kilde: Storm 2012:30,

NOKUT/Artikkelbibliotek/Kunnskapsbasen/Rapporter/UA%202012/Storm_Ingrid_Praksis%20i%20fagskoleutdanningene_2012-4.pdf.

Det er ikke beskrevet arbeids- og undervisningsmetoder eller arbeidskrav for emne 2 (5fp) i studieplanen. Dette bør beskrives konkret. Emnet skal gjennomføres på seks uker, 150 arbeidstimer.

Emne 3 (8fp) har en individuell skriftlig oppgave, en gruppeoppgave med individuell muntlig høring, to diskusjonsinnlegg, ett hovedinnlegg (ikke forklart hva dette innebærer), en elektronisk kunnskapstest samt at kandidaten skal føre elektronisk logg (ikke nærmere presisert) samt delta i veiledningsgruppe. Emnet skal gjennomføres på ti uker, 240 arbeidstimer. Undervisningsmetoder ellers er som beskrevet i emne 1.

Emne 4 (6fp) har en individuell skriftlig oppgave, en gruppeoppgave med undervisning av medstudent tilknyttet (regner med at dette betyr fremførelse med respons fra en medstudent), to digitale diskusjonsinnlegg, hovedinnlegg i gruppe samt føring av to refleksjonslogger elektronisk samt delta i refleksjonsgruppe. Emnet skal gjennomføres på 8 uker (180 arbeidstimer). Undervisningsmetoder ellers er som beskrevet i emne 1, med det tillegg at det skal gjennomføres ekskursjon og gjesteforelesning.

Emne 5 (11fp) er fordypningsoppgave/hovedprosjekt og skal gjennomføres på 14 uker (330 timer).

Samlet sett gir dette inntrykk av en betydelig arbeidsmengde, men er innenfor et realistisk estimat. Studieplanen knytter antall arbeidstimer dette omfatter for kandidaten for hvert emne, og disse arbeidstimerne er fordelt mellom de ulike undervisnings- og læringsformene, herunder også fordypningsoppgave/hovedprosjekt. Dette bidrar til forutsigbarhet for kandidaten.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør

- beskrive arbeids- og undervisningsmetoder og arbeidskrav for emne 2
- omformulere «undervisning av medstudentar» til et mer presist uttrykk

3.3 Læringsutbytte (§ 3-2)

Utdanningen skal gi ett samlet læringsutbytte som er relevant for yrkesfeltet. Læringsutbyttet skal beskrive kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som studentene oppnår etter fullført utdanning, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

Vurdering

Tilbyder beskriver det overordnede læringsutbytte slik:

Kunnskaper:

Kandidaten

- har kunnskap om psykiske lidinger og ruslidingar og korleis desse kan forebyggast og behandlast
- har innsikt i sentrale lover og forskrifter som regulerer rettar og plikter for pasientar/brukarar, pårørande og yrkesutøvarar innan helse- og rusomsorg

- har kunnskap om korleis helse- og omsorgstenestene for menneske med psykiske lidningar og ruslidningar er organiserte
- kan oppdatera sin kunnskap innan psykisk helse- og rusarbeid for å ivareta brukarane sine individuelle behov
- har kunnskap om etiske teorier og kommunikasjonsverktøy i arbeidet med brukarar med psykiske lidningar og ruslidningar
- har forståing for psykiske lidningar og ruslidningar i eit samfunnsperspektiv

Ferdigheter

Kandidaten

- kan nytta kunnskap om menneske med psykiske lidningar og ruslidningar for å delta i planlegging, organisering og iverksetting av tiltak og metodar
- kan nytta kunnskap og samhandlingskompetanse i rettleiing av pasientar/brukarar for å oppnå meistring og aktiv problemløysing
- kan kommunisera og samhandla med pasientar/brukarar, pårørande og fagpersonar for å gjennomføra føremålstenlege tiltak
- kan finne informasjon og fagstoff om helsefremmande arbeid, og gjennom dette bidra til å forebygga problemutvikling, sjukdom og funksjonsnedsetting innanfor psykisk helsearbeid og rusarbeid
- kan kartleggje ressursar og identifisere behov hos pasientar/ brukarar med psykiske lidningar og ruslidningar for å setja i verk helsefremmande tiltak

Generell kompetanse

Kandidaten

- har forståing for etiske utfordringar og dilemmaer i psykisk helse- og rusarbeid og kan reflektera over eigen praksis og grunnleggje sine vurderingar fagleg og etisk
- har utvikla ei etisk grunnhaldning som ivaretar samarbeid med pasientar/brukarar, pårørande og fagpersonar, ivaretar brukarmedverknad, og ser behovet for meiningsfull aktivitet for menneske med psykiske lidningar og ruslidningar
- forstår kor viktig helsefremmande og førebyggjande arbeid er i rehabilitering av brukarar med psykiske lidningar og ruslidningar
- kan utføra kartlegging og behandling av pasientar/brukarar med psykiske lidningar og ruslidningar for å vurdere og ivareta deira behov for omsorg, behandling og oppfølging
- kan byggja relasjonar i faggrupper for å kvalitetssikra og vidareutvikla sin kompetanse og forståing for pasientar/brukarar og fagfeltet
- kan utvikla tenestetilbodet gjennom erfaring- og kunnskapsdeling på arbeidsplassen

Tilbyder har levert ulike læringsutbyttebeskrivelser i studieplanen og i søknaden. Det er i mail til sakkynndighetskomiteen fra NOKUT klargjort at det er studieplanens læringsutbyttebeskrivelse som gjelder. Vi ser derfor bort fra den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen i søknaden.

Utdanningens læringsutbytte skal ifølge søknaden tilsvare nivå 5, fagskole 1 ifølge Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR).

Tilbyder beskriver under *kunnskaper* at kandidaten har forståelse for psykiske lidelser og ruslidelser i et samfunnsperspektiv. Dette bør flyttes til under *generell kompetanse*.

Tilbyder beskriver under *ferdigheter* at kandidaten kan kartlegge ressurser og identifisere behov hos pasienter/ brukere med psykiske lidelser og ruslidelser for å sette i verk helsefremmende tiltak. Det må presiseres at kandidaten skal kunne være kvalifisert til å bidra til iverksetting av helsefremmende tiltak.

På samme vis beskriver tilbyder under *generell kompetanse* at kandidaten skal kunne utføre kartlegging og behandling av pasienter/brukere med psykiske lidelser og ruslidelser for å vurdere og ivareta deres behov for omsorg, behandling og oppfølging. Det må presiseres at kandidaten skal kunne være kvalifisert til å bidra til å utføre kartlegging og behandling av pasienter/brukere med psykiske lidelser og ruslidelser for å vurdere og ivareta deres behov for omsorg, behandling og oppfølging.

Vi vurderer ellers at læringsutbyttebeskrivelsen i studieplanen er utformet i tråd med NKR nivå 5, fagskole 1, og at utbyttet er relevant for det aktuelle yrkesfeltet, men at tilbyder må følge vår anbefaling i vurderingen over.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- Presisere at kandidaten skal kunne være kvalifisert til å bidra til iverksetting av helsefremmende tiltak.
- Presisere at kandidaten skal kunne være kvalifisert til å bidra til å utføre kartlegging og behandling av pasienter/brukere med psykiske lidelser og ruslidelser for å vurdere og ivareta deres behov for omsorg, behandling og oppfølging.

Tilbyder bør flytte punktet om at kandidaten har forståelse for psykiske lidelser og ruslidelser i et samfunnsperspektiv til *generell kompetanse*.

3.4 Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3)

3.4.1 Utdanningens navn

(1) Utdanningens navn skal være dekkende for innholdet og det læringsutbyttet utdanningen gir.

Vurdering

Tilbyder har ikke skrevet navnet på utdanningen under punkt 1.2 i søknadsskjemaet. I søknadens kapittel 4 beskriver tilbyder hvorfor navnet er dekkende for innholdet i utdanningen.

Psykisk helsearbeid og rusarbeid er et etablert navn på dette området innen fagskoleutdanning i Norge.

Vi vurderer at navnet beskriver innholdet tilfredsstillende og er i tråd med NOKUT sine kriterier.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.4.2 Utdanningens innhold og emner

- (2) Utdanningens innhold skal være egnet for å nå læringsutbyttet.
(3) De ulike emnene skal til sammen bidra til at studentene oppnår utdanningens totale læringsutbytte.

Utdanningen har en emneinndeling i tråd med den nasjonale planen for utdanningen *psykisk helsearbeid og rusarbeid*, utarbeidet av Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag (NUFHO).

Emne 1 (14 fagskolepoeng) er det felles grunnlaget som alle fagskoletilbud i helse- og sosialfagene må ha. Sentrale tema ifølge studieplan er

- 1 a): Grunnleggende innføring i helse- og sosialfagenes historie og utvikling, aktuelle teorier, begreper, verdier, normer og deres sammenheng og betydning for den praktiske utformingen av fagfeltet, samt studieteknikk/IKT.
- 1 b): Etikk, verdier og samfunnsmessige perspektiver samt individuelle og gruppemessige utfordringer hertil.
- 1 c): Kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning.

og

2: Samfunnsfaglige emner som

- 2 a): Stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk
- 2 b): Sosiologi og psykologi

Læringsutbyttebeskrivelsen er tilsvarende den generelle delen i NUFHO, emne 1.

Pensum: Pensum i emne 1 ser ut til å være dekkende og relevant for å oppnå det forventede læringsutbyttet.

Emne 2 (5 fagskolepoeng) har helsefremmende og forebyggende arbeid som tema. Sentrale tema og læringsutbytte omhandler

- 2 a): Generell kunnskap om psykisk helsearbeid og rusarbeid
- 2 b): Helsefremmende og forebyggende arbeid
- 2 c): Kommunikasjonsprosessen og relasjonskompetanse
- 2 d): Ethiske og juridiske utfordringer

Pensum: På grunn av de store endringene i fagfeltet rusproblematikk og psykisk lidelse er det viktig at pensum er oppdatert. Aslak Syse (2014-2015): *Norges Lover. Lovsamling for helse- og sosialsektoren*, fra Gyldendal Akademisk, er oppdatert og gir en samlet oversikt over relevant lovverk på feltet. Knut Halvorsen, Steinar Stjernø og Einar Øverbye (2013): *Innføring i helse- og sosialpolitikk*, fra Universitetsforlaget, gir en grundig og bredt anlagt innføring i temaet og kan anbefales.

Herheim og Langholm (2006): *Psykisk helsearbeid – teorier og arbeidsmåter* er pensum for emne 2, del 2a, der sentrale tema er psykiske lidelser og ruslidelser i et helhetlig perspektiv, og psykiske lidelser og ruslidelser i et samfunnsperspektiv. Reidunn Evjen, Knut Boe Kielland og Tone Øiern: *Dobbelt opp*, fra Universitetsforlaget, 2012, 3. utgave dekker dobbeltdiagnoseperspektivet.

Emne 2, del 2 b har Storm, M. (2009): *Brukermedvirkning i psykisk helsearbeid*, Hauge og Mittelmark (2003): *Helsefremmende arbeid i ei brytningstid* dekker pensum.

Emne 2, del c har Eide og Eide (2009): Kommunikasjon i relasjoner, samhandling, konfliktløsning og etikk. Vi vurderer dette til å dekke læringsutbyttebeskrivelsen.

Emne 2, del d har Eide og Eide (2009): Kommunikasjon i relasjoner, konfliktløsning og etikk. Sammen med Lingås og Herhem (2008): Kommunikasjon og samarbeid – utvikling av relasjonskompetanse vurderes dette til å dekke læringsutbyttebeskrivelsen med tanke på relasjonelle utfordringer på et grunnleggende nivå. Aslak Syse (2015-2016): *Norges Lover. Lovsamling for helse- og sosialsektoren*, fra Gyldendal Akademisk, er oppdatert og gir en samlet oversikt over relevant lovverk på feltet.

Pensum: Pensum i emne 1 ser ut til å være dekkende og relevant for å oppnå det forventede læringsutbyttet

Emne 3 (8 fagskolepoeng) omhandler den fagspesifikke kunnskapen om brukergruppene.

Her er sentrale tema i emne 3:

- 3 a): Psykiske lidelser og ruslidelser, særtrekk og relaterte tilstander
- 3 b): Barn, ungdom, forebygging og tidlig intervensjon
- 3 c): Alderspsykiatri

Læringsutbyttet beskriver blant annet at studenten skal ha spesifikk kunnskap om psykiske lidelser og ruslidelser og hvordan disse kan forebygges og behandles, ha ferdigheter til å kunne utføre helsefremmende og forebyggende tiltak i samarbeid med aktørene, og en generell kompetanse for å kunne ivareta brukere/pasienter med psykiske lidelser og/eller ruslidelser.

Pensum: Pensum i emne 3 er langt på vei dekkende og relevant for å oppnå det forventede læringsutbyttet, for eksempel gjennom fagboka til Evjen, Kielland og Øiern 2012): *Dobbelt opp* (Universitetsforlaget, 3. utgave), Fekjær (2011): *Rus og Lossius (red) (2013): Håndbok i rusbehandling* gir vil etter vår mening gi grunnlag for et samlet fagspesifikt læringsutbytte. Vi savner mer spesifikk litteratur om barn og unge sine psykiske lidelser, og anbefaler derfor for eksempel Sommerschild og Grøholt (2008) som ressurslitteratur.

Emne 4 (6 fagskolepoeng) omhandler behandlingstiltak, oppfølging og koordinering, og læringsutbyttet speiler dette godt.

Sentrale tema er:

- 4.a): Relasjonskompetanse og brukermedvirkning
- 4 b): Behandling og oppfølging
- 4 c): Miljøarbeid og aktiv omsorg
- 4 d): Yrkesutøvelse og arbeidsverktøy
- 4 e): Samhandling og koordinering av tjenestetilbudene

Pensum: Pensum i emne 4 dekker i all hovedsak læringsutbyttet.

Emne 5 er et obligatorisk, praksis- og brukerrettet fordypningsarbeid/hovedprosjekt (11 fagskolepoeng) som skal være knyttet opp mot ett eller flere av utdanningens emner. Her skal kandidaten både bruke teoretisk- og erfaringskunnskap, og kunne reflektere over og drøfte sammenheng mellom teori og praksis.

Fordypningsarbeidet skal gjennomføres i gruppe, men det kan etter søknad gjøres unntak for å skrive individuelt. Kandidaten skal utvikle og systematisere kunnskap fra et brukerperspektiv innen fagfeltet psykisk helse og rusarbeid.

Kandidaten må utarbeide utkast til framdriftsplan som inneholder metodevalg og litteraturliste. Skolen skal godkjenne denne planen. Kandidaten får gruppeveiledning (6 timer totalt) via læringsplattform eller på skolen. Veiledningen skal være forberedt.

Fordypningsoppgaven er et arbeidskrav som skal presenteres som framlegg på skolen, og det er individuell muntlig høring som en avsluttende eksamen. Fordypningsoppgaven vurderes etter oppsatte kriterier, og kandidaten må overholde frister og oppgitte faglige retningslinjer. Fordypningsoppgaven leveres av gruppen, men det er individuell muntlig høring.

Det er lagt ved retningslinjer for oppgaveskriving.

Praksis (16 fagskolepoeng)

Tilbyder har lagt ved en praksisavtale som beskriver organisering, omfang, tilrettelegging og oppfølging og vurdering av studenten i praksis. Det er, slik vi forstår begrepet *viktig*, et krav om at det er gjort formell avtale mellom student og arbeidsgiver slik at studenten får tilstrekkelig tid til prosjektarbeid når praksisen gjennomføres på eget arbeidssted.

Tilbyder beskriver læringsutbytte i tråd med NKR sine retningslinjer.

For beskrivelse og vurdering av praksis, se punkt 3.5.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter.

Emnesammensetninger fremstår med god sammenheng og med tydelig progresjon. Utdanningen fremstår derfor som en helhet.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør oppdatere litteratur/pensum slik at nyere kunnskap, ferdigheter og forståelse om barnepsykiatri, tilknytnings- og traumeforståelse og mentalisering inkorporeres og reflekteres.

3.4.3 Studieplanen

(4) Studieplanen skal tydelig vise utdanningens innhold og oppbygning.

Vurdering

For at studentene skal ha gode vilkår skal den informasjonen studentene får i studieplanen kvalitetssikres.

Innhold

Vårt generelle inntrykk av tilbyderens studieplan er at den framstår oversiktlig, forståelig og med det innhold NOKUT krever. Studieplanen inneholder blant annet gode avklaringer av relevante begreper innen fagfeltet. Planen blir ifølge tilbyder gjennomgått med studentene ved oppstart og blir brukt kontinuerlig som styring for arbeidet studentene gjør. Planen er tilgjengelig elektronisk, i digital studieveileder.

Innledningsvis viser tilbyder til overordnet rammeverk som regulerer fagskolen jevnfør Kompetanseløftet 2015, fagplaner for relevante videreutdanninger, sentrale politiske føringer og konsekvenser av strukturomlegginger mellom nivåene i helse- og velferdstjenesten for populasjonen generelt og for pasienter/brukere med rop-lidelser spesielt.

Tilbyder er ikke konsekvent i å oppgi antall sider fra hver referanse i studieplanens litteraturhenvisninger for de ulike emnene. Det bør settes inn konkrete litteraturhenvisningene for alle referansene. En samlet litteraturliste i studieplanen i tillegg ville gjort litteraturhenvisningene mer oversiktlige.

Studieplanen gir en omfattende oversikt over utdanningens faglige innhold organisert i ulike emner. Videre inneholder planen tilfredsstillende beskrivelser av undervisningsformer og læringsaktiviteter knyttet til de ulike emnene.

I studieplanen er følgende undervisningsformer og læringsaktiviteter nevnt:

- Lærerstyrt undervisning og forelesninger
- Mappevurdering som arbeidsform
- Studentene må holde foredrag, undervise og holde presentasjoner mm.
- Arbeidsformer som gruppearbeid, diskusjoner og rollespill

Videre står det at opplæringen er emnebasert, og at selve undervisningen er nettstøttet på den måten at halvparten av undervisningen blir gitt på skolen i klasserom eller i ekskursjoner, og den andre halvparten blir gitt via elektronisk læringsplattform.

Konklusjon

Ja, kravet oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør

- oppgi sidetall på alle litteraturhenvisningene
- legge ved en samlet litteraturliste i studieplanen

3.5 Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4)

3.5.1 Veiledning og oppfølging

(1) Utdanningen skal ha et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ.

Vurdering

I følge studieplanen benytter utdanningen undervisningsformene forelesninger og lærerstyrt undervisning, men har mappevurdering som overordnet arbeidsform. I tillegg vil det komme arbeidsformer som å holde foredrag og presentasjoner samt at studenten selv underviser.

Gjennom organisert gruppearbeid, rollespill og diskusjoner legges det til rette for refleksjon og bevisstgjøring samtidig som studenten får øvelse i kommunikasjon og samarbeid. Utdanningen legger stor vekt på at studenten også skal ha en relevant og faglig utbytterik veiledet praksis.

I studieplanen og søknaden er det gitt en oversikt over undervisnings- og arbeidsformer for emnene en, tre og fire:

- Gruppearbeid med logg og refleksjon
- Lærerstyrt undervisning
- Prosjektarbeid
- Veiledning via elektronisk logg
- Individuelle oppgaver med tilbakemelding
- Rollespill
- Presentasjoner

Studieplanen mangler oversikt over undervisnings- og arbeidsformer for emne to. Dette må tilbyder sette inn. Vi kan heller ikke se at det beskrives eksplisitt hvordan studentene får opplæring i bruk av Itslearning.

Alt i alt vurderes arbeidsformene og det pedagogiske opplegget for veiledning og oppfølging til å være relevant og hensiktsmessig for å oppnå det forventede læringsutbyttet.

Praksis:

Praksis er en svært viktig del av utdanningen fordi læringsutbyttet her skal utfylle innholdet i de teoretiske emnene. Praksis er derfor avgjørende for å oppnå det forventede læringsutbyttet (særlig utbyttene innen ferdigheter og generell kompetanse) og bli kompetent til å praktisere yrket.

I praksisperioden skal studenten ha muligheten til å benytte teoretiske kunnskaper, utvikle relasjonskompetanse, se på og reflektere over egne holdninger, ressurser og utviklings- og kompetansebehov. Læringsutbyttet for praksis beskriver hva kandidaten skal ha oppnådd av kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Tilbyder har utarbeidet grundige vurderingsskjema der det er lagt inn konkrete krav for å få bestått praksis, eller hva som må forbedres for å oppnå bestått praksis.

Gjennom at det er lagt inn obligatoriske samlings- og kontaktpunkter mellom den enkelte student og medstudenter, lærere og praksisveiledere både fysisk og digitalt, oppfatter vi at tilbyder har lagt til rette både for den faglige utviklingen og læringsmiljøet.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.6 Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5)

3.6.1 Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse

(1) Undervisningspersonalets sammensetning og samlede kompetanse skal være tilpasset utdanningen slik den er beskrevet i studieplanen. Undervisningspersonalet må samlet ha følgende kompetanse:

- a) Formell utdanning minst på samme nivå som det undervises i, innen det aktuelle fagområdet eller nærliggende fagområder. For nye fagområder der det ennå ikke tilbys tertiær utdanning, kan langvarig yrkespraksis erstatte formell utdanning.
- b) Pedagogisk kompetanse relevant for utdanningen. Minst én person skal ha formell pedagogisk utdanning og erfaring, og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg.
- c) Digital kompetanse relevant for utdanningen.
- d) Relevant og oppdatert yrkeserfaring.

Vurdering

Tilbyder har lagt ved en kravspesifikasjon over hvilke kvalifikasjoner undervisningspersonalet, praksisveileder og sensorer ved utdanningen *psykisk helsearbeid og rusarbeid* skal ha, samt en tabell over undervisningspersonell tilknyttet utdanningen, som inkluderer tabell over pedagogisk ansvarlig. Ut fra dette vurderer vi at undervisningspersonellet har relevant helsefaglig og pedagogisk kompetanse.

Den pedagogisk ansvarlige for utdanningen har en solid formell og yrkesfaglig bakgrunn innen psykisk helse og pedagogikk. Hun er psykiatrisk sykepleier med master i kunnskapsbasert praksis i helsefag, videreutdanning i veiledning og i helse- og sosialadministrasjon. Hun er godkjent VIVAT-instruktør og har 14 års erfaring som faglærer i helsefag i videregående, voksenopplæring og fagskole. Hun holder på med videreutdanning i rus og psykiske lidelser, og tilbyder skriver at det etter fullført utdanning vil organiseres relevant hospiteringspraksis for henne.

En faglærer følger en kursrekke ved Rusomsorg Vest/ Stiftelsen Bergensklinikken.

Tilbyder bør legge ved dokumentasjon for gjennomføringen av kompetanseplanen som skal sikre den rusfaglige kompetansen.

Søknaden inneholder forholdstall mellom lærer (per årsverk) og student samt total årsverksinnstas. Dette forholdstallet skal også føres på kravspesifikasjonen.

Vikarordningen er tilfredsstillende ved at tilbyder har valgt å organisere undervisningen i hele dager/helt fri. Denne måten å organisere undervisningen på øker tilgjengeligheten på vikarlærere i og med at vikarene får hele arbeidsdager på skolen.

Digital kompetanse

Utdanningen gis delvis gjennom nettstøttet undervisning. Det er derfor av stor betydning at undervisningspersonalet har tilstrekkelig digital kompetanse.

Hordaland fylkeskommune gjennomførte høsten 2015 en undersøkelse for å få innsikt i den digitale kompetansen og eventuelle opplæringsbehov. Tilbyder har lagt ved resultatet for de tre mest sentrale faglærerne. Resultatet er tilfredsstillende spesielt for den digitale læringsplattformen Itslearning som er den aktuelle læringsplattformen for tilbyder. Vi velger å ha tillit til at dette er tilstrekkelig dokumentasjon for den digitale kompetansen.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- angi forholdstall på kravspesifikasjonen over undervisningspersonell
- dokumentere at de tre fagpersonene er tatt opp på/har bestått videreutdanning samt hospiteringsavtaler som nevnt i kompetanseplanen

3.6.2 Praksisveiledere

(2) For utdanninger med praksis skal eksterne praksisveiledere ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.

Vurdering

Kravene til eksterne praksisveilederes kompetanse fremgår av kravspesifikasjonen for undervisningspersonalets kompetanse. Den fremgår også av praksisavtalen inngått med Helse Bergen HF og mellom Fusa videregående skole og relevante kommuner.

Tilbyder skriver at de som skal være praksisveiledere skal minimum ha utdanning på det nivået det blir undervist i. De skriver at det er ønskelig med personell med vernepleier eller sykepleierutdanning, gjerne med tillegg i psykiatrisk sykepleie eller rusomsorg.

Praksisveilederne får i god tid tilsendt praksisavtalen. Praksisveilederne tilbys et kurs med relevant innhold før praksisstart.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.6.3 Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet

(3) Undervisningspersonalet må være stort og stabilt nok til å gjennomføre fastsatte læringsaktiviteter.

Vurdering

Tilbyder ønsker å kunne gi fagskoletilbudet på åtte ulike studiesteder: Fusa videregående skule, Bergen tekniske fagskole, Stend videregående skule, Odda videregående skule, Voss videregående skule, Knarvik videregående skule, Stord videregående skule og Kvinnherad videregående skule

Tabell 1 oppgir total årsverksinnsats for undervisningspersonalet tilknyttet utdanningen til å være 3,8. Det er 30 studenter i klassen, ved å dele dette tallet på total årsverksinnsats over to år (deltid) kommer vi fram til at det er 12 studenter pr. årsverk, slik som oppgitt.

Også i vedleggene som viser undervisningspersonalets størrelse og stabilitet for alle undervisningsstedene er det under punkt 8.2.1 oppgitt at det er 5 årsverk fordelt på de to årene (2,5+2,5) og at det da blir 12 studenter pr. årsverk.

Tilbyder beskriver greit hvordan de sikrer undervisningen ved sykdom eller annet fravær blant undervisningspersonale.

Ut fra søknaden har vi ikke noe å utsette på undervisningspersonalets størrelse og stabilitet.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.6.4 Faglig ansvarlig

(4) Utdanningen skal ha en faglig ansvarlig med formell faglig kompetanse. Faglig ansvarliges oppgave er å sikre at studentene gjennomfører utdanningen som beskrevet i planen og oppnår læringsutbyttet. Faglig ansvarlig må være tilsatt hos tilbyder i minimum 50 prosent stilling.

Vurdering

Tilbyder har en faglig ansvarlig i 100 % stilling på denne utdanningen. Hun skal ha overordnet ansvar for det faglige nivået, fremdriften i tilbudet, kvalitetssikre undervisningsopplegg og eksamensavvikling samt være aktivt med på revidering av studieplaner og praksisgjennomføring.

Hos Hordaland helsefagskole er faglig ansvarlig også pedagogisk ansvarlig. Skolen begrunner dette med at god faglig kvalitet best sikres ved god pedagogisk planlegging og gjennomføring. Tabell 2 dokumenterer at faglig ansvarlig har god helsefaglig og pedagogisk kompetanse. Hun holder på med videreutdanning i rop-studium (60 studiepoeng).

Det er dokumentert digital kompetanse hos faglig ansvarlig.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.7 Eksamen og sensur (§ 3-6)

3.7.1 Eksamens- og vurderingsordningene

(1) Eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

Vurderingsformen i fire av emnene (emner 1–4) er mappevurdering. Arbeidskravene og mappeinnlevering vurderes som dekkende i forhold til læringsutbytte, undervisningsformene og arbeidskrav.

Fordypningsoppgaven er gruppebasert, men med individuell muntlig eksaminering. At studentene blir eksaminert muntlig individuelt sikrer at de får en tilfredsstillende vurdering. Oppgaven kan etter søknad skrives individuelt.

Praksis vurderes gjennom omfattende vurdering på spesifiserte punkter som samsvarer med læringsutbytte. Både kandidat, praksisveileder og faglærer vurderer alle punktene i samarbeid. I tillegg er kriterier for bestått praksis oppgitt i praksisavtalen.

Til sammen vurderer vi at eksamens- og vurderingsordningene er godt egnet til å vurdere om kandidaten har nådd det forventede læringsutbyttet.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.7.2 Sensorenes kompetanse

(2) Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

Tilbyder beskriver at krav til sensorer er formell utdanning på bachelornivå. I tillegg er det ønskelig med spesialisering innen det aktuelle fagområdet; psykiatrisk sykepleie eller rusomsorg.

Tilbyder har inngått avtale med to sensorer som er ført opp i tabell 1. Begge har lang og relevant helsefaglig yrkeserfaring, én av dem har god realkompetanse i pedagogikk. Hver av sensorene står oppført på timebasis (2 % stilling), og begge skal ifølge tabellen være sensorer på emne 5.

Det er positivt at tilbyder benytter ekstern sensor for avsluttende eksamen.

Det er dokumentert kompetanse både i form av kunnskap og erfaring innen ulike deler av psykisk helse-feltet. Det kommer ikke fram av vedlegg (tabell 1) at sensorene har kompetanse innen rusproblematikk.

Tilbyder bør stille krav om rusfaglig kompetanse for sensorene i emne 5.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør stille krav til de eksterne sensorenes rusfaglige kompetanse.

3.8 Infrastruktur (§ 3-7)

Tilbyder skal ha lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte.

Vurdering

Undervisningen skal kunne foregå ved åtte forskjellige steder: Voss, Stord, Stend, Odda, Kvinnherad, Knarvik, Fusa videregående skoler, og Bergen Tekniske fagskole. Tilbyder har beskrevet den fysiske infrastrukturen ved disse stedene. Vi informerer om at vi ikke har besøkt og inspisert lokalene, men gir en vurdering på bakgrunn av beskrivelsen tilbyder har lagt ved søknaden.

Undervisningsstedene for Fusa fagskole er, slik som de andre undervisningsstedene, lokalisert til videregående skoler hos Hordaland fylkeskommune. Disse undervisningsstedene oppfyller opplæringslovens og fylkeskommunens krav for utforming og infrastruktur. Dette gjelder også internettilgang og bibliotek. Studentene har også tilgang til passordbelagt trådløst nettverk på alle relevante undervisnings- og arbeidsrom.

Ved alle skolene finnes bibliotek med aktuell faglitteratur og tidsskrift fysisk tilgjengelig for studentene. Vi anser det som sannsynlig at bibliotekene også har tilgjengelig relevante databaser slik at studentene kan søke i elektroniske tidsskrifter, selv om dette ikke er spesifikt dokumentert.

Tilbyder vil bruke den digitale læringsplattformen Itslearning og har beskrevet konkret hvordan denne skal brukes. Det er en forutsetning at studentene har tilgang til egen pc og internett-tilgang.

Tilbyder har dokumentert tilfredsstillende digital kompetanse hos lærerne, og kontinuerlig tilgang på praktisk/teknisk IKT-støtte gjennom superbruker og E-koordinator, samt IKT-konsulent.

Tilbyder beskriver at studentene får individuell veiledning minimum en gang pr. uke i refleksjonsloggene og at det også gis kontinuerlig tilbakemelding individuelt og gruppevis på Itslearning.

I praksisperioden gis veiledningen i refleksjonsloggene i tillegg til det som tas opp muntlig i praksisbesøkene.

Studieplanen slår fast at studenten skal ha klar informasjon om når veiledning og faglig respons kan ventes. Responstiden er satt til to dager i uken, og tre dager ved helg. Dette ivaretar den enkelte student godt og er gjennomførbart for den enkelte lærer/veileder ut fra forholdstall mellom studenter/lærere.

Det blir i tillegg lagt til rette for ytterligere individuelle veiledningssamtaler hvis studenten har behov for dette.

Vi kan ikke se at det spesifikt beskrives hvordan studentene får tilstrekkelig opplæring i det bruke den valgte elektroniske læringsplattformen Itslearning. Dette mener vi bør beskrives konkret.

Vi kan ikke se at noe av dette er beskrevet. Se for øvrig kapittel 3.5.1 Veiledning og oppfølging, for vurdering av oppfølgingen av studentene.

Konklusjon

Ja, kravet er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder bør beskrive hvordan studentene får opplæring i å bruke den elektroniske læringsplattformen Itslearning.

3.9 Konklusjon etter sakkyndig vurdering

Konklusjon

Utdanningen anbefales ikke godkjent.

Tilbyder må

- inngå minst én formell samarbeidsavtale med aktører i yrkesfeltet som bidrar til å kvalitetssikre utdanningen
- presisere at kandidaten skal kunne være kvalifisert til å *bidra* til iverksetting av helsefremmende tiltak

- presisere at kandidaten skal kunne være kvalifisert til å *bidra* til å utføre kartlegging og behandling av pasienter/brukere med psykiske lidelser og ruslidelser for å vurdere og ivareta deres behov for omsorg, behandling og oppfølging
- angi forholdstall på kravspesifikasjonen over undervisningspersonell.
- dokumentere at de tre fagpersonene er tatt opp på/har bestått videreutdanning samt hospiteringsavtaler som nevnt i kompetanseplanen

Tilbyder bør

- beskrive opptakskravene vilkårene detaljert både i reglement, studieplan og søknad
- beskrive arbeids- og undervisningsmetoder og arbeidskrav for emne 2
- omformulere «undervisning av medstudentar» til et mer presist uttrykk
- flytte punktet om at kandidaten har forståelse for psykiske lidelser og ruslidelser i et samfunnsperspektiv til *generell kompetanse*
- oppdatere litteratur/pensum slik at nyere kunnskap, ferdigheter og forståelse om barnepsykiatri, tilknytnings- og traumeforståelse og mentalisering inkorporeres og reflekteres
- oppgi sidetall på alle litteraturhenvisningene
- legge ved en samlet litteraturliste i studieplanen
- stille krav til de eksterne sensorenes rusfaglige kompetanse
- beskrive hvordan studentene får opplæring i å bruke den elektroniske læringsplattformen Itslearning

4 Tilsvarrunde

5 Vedtak

6 Dokumentasjon

Vedlegg 1:

Sakkyndig komité

Kravene til sakkyndige står oppført i fagskoletilsynsforskriften kapittel 2. De sakkyndige skal vurdere om søknaden oppfyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning, jf. fagskoletilsynsforskriften kapittel 3.

Den sakkyndige komité har bestått av følgende medlemmer:

- **Høgskolelektor Hilde-Margit Løseth, Høgskolen i Bergen**
Hilde-Margit Løseth er høgskolelektor ved institutt for sosialfag og vernepleie, HiB. Hun har arbeidet med videreutdanningene i psykisk helsearbeid og rusproblematikk og psykisk helse siden 2002. Løseth har mastergrad i sykepleievitenskap fra Universitetet i Bergen og videreutdanning i veiledning fra Haraldsplass diakonale høgskole, senter for relasjonsutvikling. Hun har arbeidet i Stiftelsen Bergensklinikkene i mer enn 10 år i ulike posisjoner direkte relatert til rusarbeid, både på lavterskelnivå og mer spesialisert i forhold til individuell – og gruppeterapi. Hun har deltatt i sykepleiefaglig veiledning under utdanningen og i løpet av arbeidsperioden ved Bergensklinikkene. Løseth har også deltatt på en rekke kurs relatert til psykiatri og rusarbeid.
- **Enhetsleder Beathe Sørebo, Bergen kommune**
Beathe Sørebo har siden 2014 vært resultatenhetsleder for psykisk helse- og rustjenester i Årstad bydel, Bergen kommune. Mellom 2007 og 2014 hadde hun en tilsvarende stilling i Laksevåg bydel. Hun virket som spesialterapeut i psykisk helsearbeid under Helse Vest fra 2009 til 2010, og hadde flere stillinger som avdelingsleder ved bofellesskap mellom 1996 og 2007. Hun har også hatt oppdrag for barnevernet, og jobbet som miljøarbeider og støttekontakt. Skoleåret 2015-16 har hun hatt et deltidsengasjement som høgskolelektor ved videreutdanningen i psykisk helse- og rusarbeid ved HiB. Sørebo er godkjent barnevernspedagog og faglig veileder med spesialkompetanse i psykisk helsearbeid. Hun har mastergrad i organisasjon og ledelse fra Høgskulen i Sogn og Fjordane, videreutdanning i ledelse ved NHH, og er utdannet innen psykisk helsearbeid og veiledningspedagogikk fra Høgskolen i Bergen, samt barnevernspedagogikk fra HiSF.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til tilbyder som kan medføre inhabilitet. De sakkyndige har erklært at de ikke er inhabile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige.